

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-123 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-45/1066-368
Karar Tarihi : 17.08.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Dr. Murat ÇETİNKAYA
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Esin AYGÜN, Bahar ERSOY

C. BAŞVURAN : Fehim HALAT
Mahmut Şevket Paşa Mah. Mektep Sok. No:24 Daire:7
Şişli/ İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : TEMSA Global San. ve Tic. A.Ş.
Kısıklı Cad. Şehit Teğmen İsmail Moray Sok. No:2/1 34662
Altunizade/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: TEMSA Global Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Temsal Global)'nin yetkili satıcısı Aş Kale Otomotiv Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (Aş Kale)'nin aşırı fiyatlandırma yaparak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet dilekçesinde özetle, başvuru sahibinin Fuso 859 G Model Mitsubishi markalı kamyonunun ön sağ tekerlek ve arka sağ tekerlek ABS fren sensörlerinin arıza yapması üzerine, sensörlerin değiştirilmesi için Mitsubishi marka araçların yetkili servisi olan Aş Kale'ye aracını götürdüğü; ancak bu teşebbüs tarafından oldukça yüksek bir fiyat istendiği; söz konusu ABS fren sensörlerinin yetkili servis dışında başka bir yerden temininin mümkün olmaması nedeniyle, fahiş fiyata rağmen Aş Kale yetkili servisinde değiştirilmek zorunda kaldığı belirtilerek, Mitsubishi marka araçların yedek parça teminini yapan Temsa Global hakkında gereğinin yapılması talep edilmiştir. Ayrıca, başvuru sahibi tarafından Kuruma gönderilen ek bilgide, arızalı sensörlerin değiştirilmesi için yetkili servis tarafından herhangi bir indirim yapılmadığı, bunun üzerine başvuru sahibinin Temsa Global ile irtibata geçtiği ve Temsa Global tarafından kendisine %20 oranında indirim teklifi yapıldığı, ancak söz konusu indirimli fiyatın da çok yüksek olması nedeniyle teklifin kabul edilmediği ve Temsa Global Mitsubishi araçların ABS fren sistemini oluşturan yedek parçaların fiyatlarının toplamının araç satış fiyatına oranının %... olduğu, ancak diğer markalarda bu oranın %... düzeyinde bulunduğu ifadeleri yer almaktadır.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 19.04.2011 ve 25.04.2011 tarihlerinde, 2996 ve 3131 sayılar ile giren başvuru üzerine hazırlanan 31.05.2011 tarih ve 2011-4-123/İİ-11-360.EA sayılı İlk İnceleme Raporu, 09.06.2011 tarih ve 11-36 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 05.08.2011 tarih ve 2011-4-123/ÖA-11-360.EA sayılı Önaraştırma Raporu 10.08.2011 tarih ve REK.0.18.00.00-110.02.02/375 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-45 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

11-45/1066-368

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; şikâyet konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

50 **I.1. İlgili Pazar**

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Hakkında önaraştırma yürütülen teşebbüs olan Temsa Mitsubishi marka otomobillerin satışı, satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetlerini sunmaktadır. Esasen söz konusu sektörde farklı markalı araçların parçaları birbirine uymadığı gibi aynı markalı araçların değişik modellerinin parçaları da diğerlerinin yerine kullanılamamaktadır. Bu nedenle, her bir model otomobilin ayrı ayrı her bir parçasının farklı bir ilgili ürün pazarı oluşturduğu söylenebilir. Bu çerçevede ilgili ürün/hizmet pazarı "Fuso 859 G Model Mitsubishi marka kamyonların fren sensörleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

60 Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

I.2. Tespitler

I.2.1. Temsa Global'den Elde Edilen Bilgiler

Temsa Global'in konuya ilişkin yazısında, anılan teşebbüsün kamyon ve otomotiv iş biriminde nihai kullanıcıya doğrudan yedek parça satışının olmadığı, yedek parça satışının sadece yetkili servis teşkilatına toptan olarak yapıldığı, nihai kullanıcılara yedek parça dağıtım ve satışının ise yetkili servisler kanalı ile yapıldığı ve yetkili servislere söz konusu yedek parçaların tavsiye perakende satış fiyatının bildirildiği belirtilmiştir.

70 Yazıda, Fuso 859 G Model Mitsubishi kamyonlarda kullanılan ABS fren sensörlerinin markasına ilişkin olarak, Bosch, Wabco ve Knorr Bremse tarafından üretildiği, yine Çin'den ithal edilen isimsiz sensörlerin bazı firmalar tarafından üretildiği ve Türkiye'de satışa sunulduğu bilgileri yer almaktadır. Ayrıca, Temsa Global'in bahsi geçen fren sensörlerinin üreticisi olmaması ve AR-GE faaliyetini kendi gerçekleştirmemesi sebebiyle, ticari sır kapsamında korunan marka-spesifik teknikler içerip içermediği hakkında da bir bilgiye sahip olunmadığı hususu eklenmiştir.

Anılan fren sensörlerine ilişkin fiyat politikasına yönelik olarak ise, bahse konu ürünlerin Japonya'dan Japon Yeni bazında tedarik edildiği ve yeniden satışta ise tavsiye edilen perakende satış fiyatının uygulandığı; yetkili servislere yedek parça satış fiyatı belirlenirken, ... dikkate alınarak hesaplanan maliyetlerin üzerine makul bir kar oranı eklendiği yazıda ifade edilmiştir.

80 Gönderilen yazıda yer alan ve Temsa Global'in katlandığı maliyetler ve satış fiyatlarını gösteren tablodan, anılan teşebbüsün, yetkili servislerine, arka fren sensörleri için ... TL+KDV, ön fren sensörleri için ise ... TL+KDV tutarında bir satış fiyatı uyguladığı; yetkili servislere tavsiye edilen perakende satış fiyatının ön fren sensörleri için ... TL+KDV, arka fren sensörleri için ise ... TL+KDV olduğu anlaşılmaktadır. Yurt içi navlunlu maliyet ise arka sensörler için ... TL iken ön fren sensörleri için ... TL'dir.

İlgili teşebbüsün yazısında ek olarak, söz konusu fren sensörlerinin normal şartlar altında periyodik bakım gerektirmediği, ancak dış etkenler ve kullanım şartlarının sensörün ömrünü etkileyebildiği; fren sensörü fiyatlarının kamuya açık bilgiler olduğu ve temininin mümkün olduğu açıklanmıştır. Bundan başka, farklı marka araçlarda kullanılan ABS fren

11-45/1066-368

90 sensörlerinin üreticileri, kullandıkları üretim teknikleri, üretim/girdi maliyetleri ve teknik özelliklerinin kendilerince bilinmemesi nedeniyle, farklı marka araçlarda kullanılan ABS fren sensörleri fiyatlarının Temsa Global araçlarında kullanılanlarla karşılaştırılmasının teknik olarak mümkün olmadığı belirtilmiştir.

100 TEMSA Global tarafından Kuruma gönderilen ilave bilgilerde, garanti harici yapılan işlemlerde ticari araç kullanıcılarının piyasada bulunan orijinal veya eşdeğer parçaları kullandıkları, bu parçaların piyasada isim sahibi markalar tarafından üretildikleri ve bu parçaların piyasaya distribütörlerin servis ağı haricinde de satıldığı, tüketicilerin almak istedikleri risk durumuna göre de bazen "no name" parçalara yöneldiğinin bilindiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda araç parkı adetlerinde araçlarının %... 'ünün yetkili servisler haricinde servis, bakım ve tamir işlemlerini yaptırdığı, fren sensörlerinde %... seviyesinde bir arıza/tamir/değiştirme oranı olduğu varsayımı altında, pazarda bulunan birçok aracın servislere gelmeden değiştirilmesi gereken fren sensörlerini değiştirdiklerinin ve bu nedenle piyasada satılan diğer ürünlerin tüketiciler nezdinde ikame edilebildiğinin anlaşıldığı ifade edilmektedir.

110 Bundan başka, TEMSA Global'in araç adedi, toplam pazar, servis hizmeti ve fren sensörü satış bilgileri hakkında veriler sunulmuştur. Buna göre, 01.08.2008-30.07.2011 tarihleri arasında toplam ... adet sensör satılmıştır ve bunların ... tanesi garanti kapsamında değişimi yapılan parçalar iken ... parçanın iadesi alınmıştır. Dolayısıyla garanti ve iade haricinde yapılan satışlar ... adettir. Pazarda 0-3 yaş arası Fuso kamyon araç adedi ...'dir. Bu araçlar bakımından yetkili servise gelme oranı %...'dir. Diğer araçlar işlemlerini bağımsız servislerde gerçekleştirmektedir.

120 Temsa Global tarafından gönderilen diğer bilgilerde ise, piyasanın araştırılması sonucunda fren sistemlerinin Sumitomo/YAZAKI markalı olduğunun anlaşıldığı, orijinal veya eşdeğer olup olmadıkları bilinmemekle birlikte, Mitsubishi marka yedek parçaların piyasada satışının yapıldığının anlaşıldığı belirtilmiş ve konuya ilişkin fatura örnekleri sunulmuştur. Söz konusu faturalardan parça tedariki yaptığı anlaşılan Aşın Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şti. (Aşın Otomotiv)'nin Mitsubishi markalı parçalar dahil olmak üzere yedek parça satışı yaptığı anlaşılmıştır. Raportörlerin Aşın Otomotiv ile yaptığı görüşmeden de yedek parça ithalat-ihracatı alanında faaliyet gösterildiği ve gerek yetkili servislere gerek özel servislere Mitsubishi markalı yedek parçaların toptan satışının yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

I.2.2. Aş Kale'den Elde Edilen Bilgiler

Aş Kale'nin konuya ilişkin yazısında, Temsa Global'den alınan Fuso 859 G Model Mitsubishi marka kamyonlarına ait ABS fren sensörlerinin satışının Aş Kale tarafından yapıldığı ve satış bedeli olarak da ... esas alındığı belirtilmiştir. Ayrıca, söz konusu fren sensörlerinin periyodik bakımlarda değişim gerektirmediği, sensörlerin ortalama bir değişim süresinin söz konusu olmadığı, değişimlerin ancak aracın hasar alıp almamasına veya dış etkenlere ve kullanım şartlarına bağlı olduğu ifade edilmiştir.

I.2.3. Bosch San. ve Tic. A.Ş.'den (Bosch) Elde Edilen Bilgiler

130 Teşebbüsün ilgili yazısında, Fuso 859 G Model Mitsubishi marka kamyonları ABS fren sensörlerinin Bosch tarafından üretilmediği, söz konusu sensörlerin eşdeğerlerinin de Bosch'un ürün gamında olmadığı ve dolayısıyla bahsi geçen ürünlerin Türkiye pazarında satışının bulunmadığı ifade edilmiştir.

11-45/1066-368

1.2.4 Knorr Bremse Ticari Araç Fren Sistemleri Ltd. Şti.'den (Knorr Bremse) Elde Edilen Bilgiler

Knorr Bremse'nin konu hakkındaki yazısında, 2008 yılının sonuna kadar Japonya Mitsubishi'ye Fuso Canter kamyonlarında kullanımı için sensör satıldığı, ancak bu tarihten sonra sensör satışı yapılmadığı ifade edilmiştir.

140 1.2.5 Wabco Araç Kontrol Sistemleri Destek ve Pazarlama Ltd. Şti.'den (Wabco) Elde Edilen Bilgiler

Wabco'nun ilgili yazısında, bu firmanın, ticari araçların fren üreticisi konumundaki diğer firmalar gibi sensör üretmekte olduğu, söz konusu sensörlerin çeşitli tiplerinin Türkiye pazarında distribütörleri ve onlara bağlı bayiler aracılığıyla satıldığı, ancak Fuso 8596 G Model Mitsubishi kamyonlarının fren sensörlerinin Wabco tarafından Türkiye'deki imalatçı firmaya satılmadığı, bahse konu ürünlerin spesifikasyonlarının bilinmemesi sebebiyle söz konusu fren sensörlerine eşdeğer bir ürüne sahip olup olmadıkları hakkında bilgilerinin bulunmadığı belirtilmiştir.

1.3. Değerlendirme

150 Başvuru konusu iddialar temel olarak Fuso 859 G Model Mitsubishi markalı kamyonunun ön sağ tekerlek ve arka sağ tekerlek ABS fren sensörlerinin yedek parça teminini yapan TEMSA Global'in aşırı fiyatlandırma yapmak suretiyle hâkim durumunu kötüye kullanmasına ilişkindir. 4054 sayılı Kanun'un 2. maddesinde yer alan *"Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer"* ifadeleri ile Kanun kapsamı belirlenmiştir.

160 Kanun'un 6. maddesi ile *"Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasak"* kabul edilmişken, hâkim durum *"belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü"* olarak tanımlanmıştır.

İlgili hükümler çerçevesinde, Temsa Global'in ilgili ürün pazarı olarak kabul edilen "Mitsubishi marka kamyonların fren sensörleri pazarı"nda hâkim durumda olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede Fuso 859 G Model Mitsubishi marka kamyonların servis hizmetlerinde kullanılacak fren sensörlerinin TEMSA Global dışındaki kaynaklardan teminin mümkün olup olmadığı ortaya konulmalıdır. Öncelikle, garanti döneminde ve garanti kapsamında gerçekleşen arızalar bakımından sorun olmadığı belirtilmelidir. Zira bu arızalar garanti kapsamında giderildiği için maliyetine sağlayıcı tarafından katlanılmaktadır. Garanti döneminde gerçekleşen, ancak kullanıcı hatası vb. nedenlerle garanti kapsamından yararlanamayan işlemlerde ise müşterinin maliyete katlanması söz konusudur. Bu gibi durumlarda sağlayıcı dışındaki kaynaklardan temin edilen orijinal veya eş değer kalitede yedek parçaların kullanımı mümkündür. Bu dönemde orijinal veya eşdeğer nitelikte olmayan bir parça kullanımı nedeniyle ortaya çıkacak bir arızanın garantinin kaybedilmesi riskini doğurması nedeniyle araç sahipleri bakımından tercih edilmeyeceği söylenebilir. Ancak araç garanti kapsamı dışına çıktıktan sonra bağımsız servislerin ve bu servislerde kullanılan parçaların tüketiciler gözünde

11-45/1066-368

ikame oluşturduğu bilinmektedir. Dolayısıyla önaraştırma sürecinde söz konusu parçaların orijinallerinin veya eşdeğerlerinin piyasada bulunup bulunmadığına yönelik olarak gerek TEMSA Global'den gerekse bu parçayı üretebilecek/tedarik edebilecek konumda olan bağımsız yedek parça üreticilerinden bilgi talebinde bulunulmuştur. TEMSA Global, bahse konu fren sensörlerinin Bosch, Wabco ve Knorr Bremse tarafından ve Çin'den ithal edilen isimli sensörlerin ise bazı firmalar tarafından üretilerek Türkiye'de satışa sunulduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte TEMSA Global tarafından gönderilen son bilgilerde söz konusu sensörlerin Sumitomo/YAZAKI firması tarafından üretildiği açıklanmıştır. Yetkili servislerin Aşın Otomotiv'den de parça tedarik ettiği ifade edilmiş ve fatura örnekleri sunulmuştur.

Parça üreticilerinin gönderdiği yazılar ise söz konusu parçaların kendileri tarafından üretilmediği yönündedir. Bununla birlikte tam bir karşılaştırmanın ancak parçaların tüm teknik özelliklerinin sunulmasıyla mümkün olacağı da belirtilen hususlar arasındadır. Bosch tarafından gönderilen yazıda, Fuso 859 G Model Mitsubishi marka kamyonların ABS fren sensörlerinin Bosch tarafından üretilmediği, söz konusu sensörlerin eşdeğerlerinin de Bosch'un ürün gamında olmadığı ve dolayısıyla bahsi geçen ürünlerin Türkiye pazarında satışının bulunmadığı ifade edilmiştir. Benzer şekilde Knorr Bremse de hâlihazırda Türkiye'ye satış yapılmadığını ifade etmiştir. Wabco firması ise sensörlerin verilen kodlar altında kendi sistemlerinde kayıtlı olmadığını, bununla birlikte tam bir karşılaştırmanın ancak ürünün bütün teknik özelliklerinin sunulması ile yapılabileceğini ifade etmiştir.

Dolayısıyla, Temsa Global tarafından sunulan verilerin ve farklı tedarikçilerin pazarda bulunduğu iddiasının bir arada değerlendirilmesi gerekliliği hâsıl olmuştur. Temsa Global tarafından sunulan ek bilgilerden yetkili servisler tarafından Temsa Global dışında yedek parça satışı yapan şirketlerden parça alımı yapıldığı ve servis hizmetlerinde kullanıldığı anlaşılmıştır. Nitekim Temsa Global'in tarafımıza sunulan pazar payı bilgileri de bu açıklamayı doğrulamaktadır. Verilen bilgilere göre, 0-3 yaş Fuso kamyon araç adedi 10.680'dir. Bu araçların %...'i yani yaklaşık ...'u yetkili servislere gelmektedir. Yetkili servise gelen araçların ...'inin sensörünün değiştiği anlaşılmaktadır. Bu durumda sensörlerin değişim oranı yaklaşık %... olmaktadır. 0-3 yaş arası Canterlerin ...'si ise özel servislere gitmektedir. Bu araçların da benzer bir oranla sensör değişimine tabi olduğu varsayımı altında yaklaşık ... adet sensör değişimi yapıldığı görülmektedir. Sonuç olarak, toplamda 0-3 yaş arası Canter araçlarına yapılan sensör satışlarının ... adet olduğu, bunun ... adedinin Temsa Global tarafından yapıldığı; garanti kapsamında yapılan değişimler çıkartıldığına ... adet bedelli satışın yapıldığı bu durumda da ... adet sensörün ...'sinin Temsa Global tarafından satıldığı görülmektedir. Bu durumda garanti kapsamında yapılan satışların dâhil edilmesi halinde TEMSA Global'in pazar payının %..., garanti kapsamında yapılan satışların dâhil edilmemesi halinde ise %... olduğu görülmektedir.

2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin mehzazını teşkil eden 1400/2002 sayılı AB Tüzüğü'nün Açıklayıcı Broşüründe, yasal yükümlülüğün yerine getirilmesine yönelik olarak sunulan yedek parçaların pazar payı hesaplamalarına dâhil edilmeyeceği ifade edilmektedir. Sonuç olarak, Fuso 859 G Model Mitsubishi markalı kamyonların servis hizmetlerinde kullanılabilir fren sensörlerinin gerek yetkili servisler gerekse özel servisler tarafından diğer tedarikçilerden de temin edildiği ve Temsa Global'in pazar payının %... olmasından hareketle ilgili pazarda hâkim durumda olmadığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer verilen bilgi ve belgeler çerçevesinde, başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun anlamında herhangi bir ihlal tespit edilmediğinden, adı geçen teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

11-45/1066-368

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.